

[Hilmar Baunsgaard.]

og det er, at Nationalbanken og regeringen ikke allerede fredag, som det skete i Sverige, traf beslutningen om forhøjelse. Ved at vente til mandag fik det et lidt stærkere præg af usikkerhed og nervøsitet. Nu vel, det er lettere at efterrationalisere end at forudse.

En anden kendsgerning, som jeg mener bør med i bedømmelsen ikke mindst for at vurdere kritikken imod regeringen og imod augustforliget: ingen person eller noget parti har i sommerens løb fremsat noget forslag, endstige fremlagt en samlet plan, der kunne have fritaget Danmark for følgerne af den valutaspekulation, der tog fart lige op til det tyske valg, en spekulation, som vi vel endnu ikke tør anse for overstået.

Noget andet er, at også denne sidste spekulation har været en kraftig understregning af, at Danmark har været for letsindigt i mange år og derfor er ekstra sårbart, når valutaspekulationer opstår. De mange års fortsatte valutaunderskud fremviser nu deres følger, og de er ikke nemme at magte. Jeg ved såmænd ikke, hvem der i dag er mest letsindige: de socialistiske partier, som kører deres agitation på, at der ikke bør lægges byrder på lønmodtagerne, eller fremskridtspartiet, som i sin højrereaktionære agitation bilder befolkningen ind, at det hele kan klares ved, at befolkningen slipper for skat og derigennem får mulighed for at bruge endnu flere penge og endnu mere valuta.

Det er indlysende, at vi er nogle, man kan bebrejde, at bremserne ikke blev slået i tidligere, og det er lige så indlysende, at der er nogle, som med større eller mindre ret – men med megen selvtilid – vil hævde, at de sandelig aldrig ville have begået fejl.

Diskussionen om dette er vel ikke overflødig, men dog lidet konstruktiv. Det, det nu drejer sig om, er, hvad man med udgangspunkt i den faktiske situation kan og vil gøre for at sikre en vej ud af problemerne og dermed også en vej til nye fremskridt.

Vi, der husker situationen fra 1930 og op til anden verdenskrig, må med beklagelse og ængstelse nikke genkendende til mange af tidens reaktioner. Dengang som nu opstod der politiske heksedoktorer, som bildte folk ind, at de havde den nemme og sikre metode, fremfor alt den enkle og letfattede metode. Dengang som nu var der mange, der blev fristet af det nye, blot fordi det var nyt. Ikke fordi man mødte – eller i dag møder – en dybtgående

vurdering og en saglig velgennemarbejdet plan til løsning af de store problemer, men fordi man blev fristet af slagord om, at der under de gamle demokratier var opstået vanskeligheder, og at derfor selve det, at noget var nyt, i sig selv var bevis for, at det også var bedre. Verden betaler endnu af på regningen fra den gang.

Jeg fremdrager selvfølgelig dette, fordi vi i Danmark just i disse år ser et sådant adfærdsmønster. Løfter om at slippe for at betale skat frister forståeligt nok mange. I glæden over et sådant løfte er der så nogle, der ikke tillægger det væsentlig betydning, at midlerne til opfyldelse af løftet er en opgivelse af den sociale solidaritet, der er brugt generationer på at udvikle. Løfter til folkepensionister om forhøjelse af pensionerne i runde beløb, som det er let at huske, men ganske uden forklaring på, hvordan husleje, medicinudgifter og rimelige transportbehov skal klares. Ingen forklaring og fremfor alt ingen forsøg på at beregne virkningerne. Invalidepensionerne skal beskæres, og løftet er så, at invalidepensionisterne i stedet skal få arbejde. Ingen forklaring på, hvordan det skal gå til i en periode, hvor der i forvejen er 100.000 arbejdsløse, og fremfor alt ingen plan om, hvordan overgangssproblemerne skal klares.

Børnetilskud og særlige tilskud til enlige mødre skal væk, men det ledsages af et løfte om, at mødre kan gå på arbejde. Ingen forklaring på, hvordan børnene vil få det, ud over et løfte om, at børnehaver m. v. skal indskrænkes. Man kunne blive ved i én uendelighed.

Men jeg skal nøjes med at slå fast, at i hele denne grundholdning har man i det radikale venstre en både ideologisk og kampvillig modstander. Det værste ved vor tids politiske profeter på højrefløjen er ikke deres unuancerede og voldsomme kritik af det danske samfund, som det ser ud nu. Nej, det er deres appel til den menneskelige egoisme og deres amoralske indstilling gående ud på, at er der huller i lovgivningen, er det en dyd at udnytte disse muligheder, uanset hvor meget andre skal lide derved. Det er deres faktiske kamp for at bryde retssamfundet ned ved at sige, at er der huller i lovgivningen, er det da bedre ingen lovgivning at have. Alt dette synes i stigende grad at blive det, hvorom den politiske kamp i de kommende år kommer til at stå.

Ingen skal være i tvivl om det radikale venstres plads i en sådan ideologisk kamp. Vi tager medansvaret for dette århundredes politi-